

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Postbus 84011
2508 AA Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

COLLEGE STANDAARDISATIE

Agendapunt:	7. Opname open standaarden op lijsten		
Bijlagen:	Zie kolom hiernaast		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	24-10-2011	Versie	1.0

Bijlagen:

- A. *Advies STOSAG*
- B. *Advies OWMS*
- C. *Advies IFC*
- D. *Advies versiebeheer*
- E. *Advies business case informatie*

Doel

U wordt gevraagd om in te stemmen met de opname van de volgende standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst: ¹

- 1) STOSAG (informatie-uitwisseling bij afvalinzameling)
- 2) OWMS (vindbaarheid overheidsinformatie)
- 3) IFC (bouwwerk-informatiemodellen)

U wordt gevraagd om in te stemmen met de volgende adviezen:

- 4) Aanpassing toetsingscriterium over versiebeheer
- 5) Business case informatie in toetsingsprocedure

U wordt gevraagd om kennis te nemen van:

- 6) Opvolging adoptieadviezen en status lijsten
- 7) Aanmelddatum nieuwe ronde toetsingsprocedure

¹ De achterliggende expertadviezen over de standaarden en consultatiereacties vindt u hier: <http://www.open-standaarden.nl/aanmelden/standaarden-in-behandeling/>

Toelichting

Ter besluitvorming:

Ad 1. Opname van STOSAG (informatie-uitwisseling bij afvalinzameling) [bijlage A]

Waarom is een keuze belangrijk?

Bij afvalregistratie wordt vastgelegd welk soort afval, in welke hoeveelheden door een persoon of partij wordt aangeboden. Voor deze registratie worden verschillende digitale middelen gebruikt zoals passen, om containers te openen, chips op containers en afvalwagens, om onderling te communiceren en tenslotte de backoffice systemen, om de afvalgegevens te verwerken.

Deze digitale middelen zijn veelal zodanig op elkaar afgestemd dat ze moeten worden afgenomen bij dezelfde leverancier. Gemeentelijke afvalinzamelaars zijn echter gebaat bij een leveranciersafhankelijke uitvoering waarmee een vendor lock-in wordt voorkomen, innovatie wordt bevordert en (gemeentelijke) samenwerking makkelijker en goedkoper wordt gemaakt. De STOSAG-standaard² voorziet hierin.

Waarom kunt u met een 'gerust hart' ja zeggen?

Na aanmelding van de standaard in mei 2011 heeft in juni een intakegesprek plaatsgevonden. Dit gesprek leidde tot een positief advies voor het in procedure nemen van de STOSAG standaard. In juli 2011 is een expertgroep bijeengekomen om de standaard te toetsen tegen de criteria voor opname op de lijst met open standaarden. Het hieruit resulterende expertadvies is publiek geconsulteerd. Uit deze consultatie zijn geen afwijzende reacties gekomen.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

Gedurende het expertonderzoek en de publieke consultatie zijn er geen risico's geïdentificeerd.

Beslispunt

Het College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

1. De opname van STOSAG op de lijst voor 'pas toe of leg uit';
2. Voor het functionele toepassingsgebied "*Digitaal container- en pasmanagement voor afval en grondstoffen*" en het organisatorische werkingsgebied "*Gemeenten en gemeentelijke afvalinzamelaars*".
3. Het volgende additionele advies aan de beheerder ter bevordering van de adoptie van de standaard:

De beheerprocedure van de STOSAG standaard voorziet in de mogelijkheid dat belanghebbende partijen aanvullende functionele wensen m.b.t. de standaard kunnen aandragen. Omdat de STOSAG standaard jong is, heeft deze procedure zich nog niet in de praktijk kunnen bewijzen. Om die reden wordt de beheerder gevraagd in januari 2012 aan het Forum Standaardisatie te melden of er over de afgelopen periode voorstellen voor nieuwe functionaliteiten zijn gedaan en hoe met deze voorstellen is omgegaan.

² STOSAG staat voor *Stuurgroep Open Standaarden Afval en Grondstoffen*.

Datum
24 oktober 2011

Ad 2. Opname van OWMS (vindbaarheid overheidsinformatie)

[bijlage B]

Waarom is een keuze belangrijk?

OWMS³ biedt een standaard voor beschrijvende gegevens (metadata) over overheidsinformatie. Als de gehele overheid deze standaard hanteert dan wordt metadata meer uniform en beter uitwisselbaar. Daardoor wordt de enorme collectie overheidsinformatie beter doorzoekbaar. Wetteksten, vergunningen en andere publicaties kunnen dan eenvoudiger in samenhang worden gevonden. Dit leidt tot meer transparantie en kostenbesparingen.

Waarom kunt u met een 'gerust hart' ja zeggen?

OWMS wordt al sinds 2006 gebruikt en doorontwikkeld. Op 1 juli 2011 heeft een expertbijeenkomst plaatsgevonden waarin een positief advies is gegeven voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Dit advies is publiek geconsulteerd. Dit heeft geleid tot vijf positieve reacties. Eén respondent had aarzelingen en was van mening dat eerst de relatie met een andere standaard (Schema.org) onderzocht moet worden.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

De voorgelegde standaard omvat alleen de normdocumentatie van OWMS en nog geen waardelijsten. Dit laat de mogelijkheid open dat partijen verschillende waardelijsten gaan hanteren, wat het effect van de standaard potentieel ondermijnt. In het voorliggend advies is daarom opgenomen dat de beheerder de waardelijsten (zoals voor namen van overheidsorganisaties) binnen een jaar na opname onderdeel van de standaard laat worden. Ook wordt de beheerder in het voorliggende advies opgeroepen de ontwikkeling van een aanverwante standaard (Schema.org) te volgen.

Beslispunt

Het College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

1. De opname van OWMS op de lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit';
2. Voor het functionele toepassingsgebied "*Metadateren van publieke overheidsinformatie op internet*" en het organisatorische werkingsgebied "*Overheden en instellingen uit de (semi-) publieke sector*";
3. De volgende additionele adviezen aan de beheerder van de standaard te geven:
 - a. Een lijst met leveranciers op te stellen die de standaard ondersteunen;
 - b. Een community met gebruikers vorm te geven die op termijn ook bij kunnen dragen aan de financiering van het beheer;
 - c. Binnen een jaar na opname ervoor te zorgen dat de waardelijsten ook onderdeel worden van de standaard en de nieuwe versie van de standaard opnieuw aan te melden bij het Forum;
 - d. Het initiatief Schema.org en de relatie met OWMS in de gaten te houden. Het Forum te informeren als er hieromtrent relevante ontwikkelingen zijn.

³ OWMS staat voor Overheid.nl Web Metadata Standaard.

Ad 3. Opname van IFC (bouwwerk-informatiemodellen) [bijlage C]**Waarom is een keuze belangrijk?**

IFC⁴ is een standaard voor bouwwerk-informatiemodellen. Een bouwwerk-informatiemodel bevat informatie over een gebouw of constructie. Het gaat o.a. om de samenstelling van het bouwwerk, om de eigenschappen van onderdelen (bijv. afmetingen en materialen), en om vormen en posities in een 3D-model. Voor de overheid zijn bouwwerk-informatiemodellen nuttig bij het verlenen van (bouw)vergunningen en bij het aanbesteden van de ontwikkeling van eigen gebouwen. Opname van IFC zorgt ervoor dat informatie-uitwisseling tussen overheden onderling en tussen overheden en vergunningaanvragers of bouwondernemers efficiënter kan verlopen. Het voorkomt bovendien mogelijke 'lock-in' door gebruik van concurrerende gesloten standaarden.

Waarom kunt u met een 'gerust hart' ja zeggen?

Een expertgroep heeft de standaard gescoord op de gestelde criteria. Daarnaast zijn in de consultatie diverse opmerkingen gemaakt, die voornamelijk aanvullend/verduidelijkend zijn op het advies. Het belangrijkste geconstateerde aandachtspunt is dat niet iedere IFC-toepassing modellen op basis van de standaard op dezelfde manier inleest. Bij bijvoorbeeld vergunningverlening zou dat tot problemen kunnen leiden (de overheid 'ziet' iets anders op het scherm dan de indiener). Om die reden wordt het Benelux 'chapter' van de beheerder (buildingSMART) opgeroepen om binnen een jaar na opname een verificatiemogelijkheid voor toepassingen te realiseren. Deze partij heeft in de consultatie reeds aangegeven hiermee aan de slag te willen gaan.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

De overstap naar digitale processen rondom de bouw brengt naast voordelen ook operationele risico's met zich mee (door de invoering nieuwe processen, systemen, etc.). Deze risico's hangen echter samen met digitalisering en niet specifiek met de keuze voor IFC.

Beslispunt

Het College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

1. De opname van IFC op de lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit';
2. Voor het functionele toepassingsgebied "*Uitwisseling in het kader van bouwwerk-informatiemodellen*" en het organisatorische werkingsgebied "*Overheden en instellingen uit de (semi-) publieke sector*";
3. Het oproepen van het Benelux-chapter van 'buildingSMART' om binnen een jaar een verificatiemogelijkheid (conformance test) van IFC-software te realiseren;
4. Ter bevordering van de adoptie aan overheidsorganisaties te adviseren om daar waar mogelijk uit te gaan van de zogenaamde 'coordination view' binnen IFC.

⁴ IFC staat voor Industry Foundation Classes.

Ad 4. Aanpassing toetsingscriterium over versiebeheer [bijlage D]Datum
24 oktober 2011Beslispunt

Het College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

1. Het toetsingscriterium over gepubliceerd versiebeheer (1.5.1) 'zacht' te maken en dienovereenkomstig grijs te arceren. Het speelt zo alleen een doorslaggevende rol op het moment dat getoetst wordt voor de automatische opname van nieuwe versies van standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst. De standaardisatieorganisatie moet dan namelijk een "uitstekend beheerproces" hebben.
2. Voor de betekenis van dit criterium met name uit te gaan van het Beheer- en OntwikkelModel voor Open Standaarden (BOMOS) versie 2.

Verkorte toelichting:

N.a.v. de toetsing om te beoordelen of de standaardisatieorganisatie OASIS voor ODF kwalificeert als "Standaardisatieorganisaties met een uitstekend beheerproces", zijn vragen naar voren gekomen over de betekenis en zwaarte van het onderstaande toetsingscriterium 1.5.1 'gepubliceerd versiebeheer'. Het bovengenoemde voorstel biedt een passend antwoord op deze vragen. Voor meer informatie zie bijlage D.

1.5.1	<i>Heeft de standaardisatieorganisatie gepubliceerd beleid met betrekking tot versiebeheer van de standaard? (met o.a. aandacht voor migratie van gebruikers)</i>
-------	---

Ad 5. 'Business case'-informatie in toetsingsprocedure [bijlage E]Beslispunt

Het College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

1. Het toevoegen van drie toetsingsvragen m.b.t. 'business case'-informatie zodat per doelgroep (overheid, bedrijven en burgers) meer inzicht ontstaat in de voor- en nadelen van een standaard;
2. Het verzoeken van de indiener en experts bij de beantwoording van de vragen om nadere detaillering en beschikbare economische onderbouwingen;
3. Het vereisen dat de procesbegeleider 'business case'-expertise inbrengt in de toetsingsprocedure om de bijdrage van indieners en experts te analyseren en te ordenen.

Verkorte toelichting:

In het eindrapport evaluatie College en Forum van 30 juni 2011 wordt geopperd om tijdens het toetsen van nieuwe standaarden de business drive van de stakeholders duidelijk te maken. Dit zou moeten gebeuren door tijdens de toetsing 'business case'-informatie te verzamelen zodat de te verwachten voor- en nadelen van de standaard voor de stakeholders (overheden, bedrijven en burgers) inzichtelijk worden. De huidige procedure bevat reeds een aantal criteriavragen die bij het beantwoorden 'business case'-informatie opleveren. Bovenbeschreven voorstel zorgt ervoor dat in de toetsingsprocedure een scherper beeld van de business case voor een standaard naar voren komt. Voor meer informatie zie bijlage E.

Datum
24 oktober 2011

Ter kennisgeving:

Ad 6. Opvolging adoptieadviezen en status lijsten

Opvolging adoptie-advies SEPA (betalingsverkeer)

Het Nationaal Forum SEPA migratie (NFS) is opgericht. NFS gaat de invoering van de SEPA-standaarden begeleiden. De oprichting is in lijn met het adoptie-advies van het College Standaardisatie bij de opname van de SEPA-standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst medio 2011. Voor het nieuwsbericht zie: <http://www.dnb.nl/nieuws/nieuwsoverzicht-enarchieff/persberichten-2011/dnb255175.jsp>

Opvolging adoptie-advies IPv6 (internetadressen)

In 2010 heeft de Tweede Kamer het kabinet opgeroepen om met IPv6 vaart te maken. Dat heeft er mede toe geleid dat IPv6 (i.c.m. IPv4) sinds november 2010 op de 'pas toe of leg uit'-lijst van College Standaardisatie staat. In een adoptie-advies heeft het College Standaardisatie het ministerie van BZK expliciet opgeroepen om ervoor te zorgen dat overheidsnetwerken en -voorzieningen ook IPv6 gaan ondersteunen. In de Digitale Agenda van het ministerie van EL&I (p.13) wordt als volgt aan de standaard gerefereerd: "Het kabinet wil dat alle internetpagina's en e-mailadressen van de (rijks)overheid uiterlijk in 2013 bereikbaar zijn via de internet standaard IPv6."

Bij BZK/OBR is navraag gedaan over de opvolging van het adoptie-advies van het College Standaardisatie. Op 4 oktober is de onderstaande update ontvangen.

In samenwerking met enkele grote uitvoerders en Logius wordt door DGOBR een gecoördineerde aanpak van de aanvraag en de inrichting van een IPv6-adressenreeks voorbereid. Dit is in de wetenschap dat er al organisaties zijn binnen de rijksdienst die dat zelf hebben gedaan. Organisaties kunnen waarschijnlijk op hele grote delen van de inrichting van IPv6-nummerplannen vrij gelaten worden in hun eigen keuzes, maar op de gebieden van nauwe samenwerking (bijvoorbeeld DWR en Diginetwerk) zijn gezamenlijke afspraken noodzakelijk. Die gezamenlijke afspraken betitelen we als "nummerplan-beleid". Zo krijgt een IPv6-nummerplan voor de rijksdienst de noodzakelijke aandacht. Gestreefd wordt om met enkele betrokkenen op korte termijn een workshop te organiseren. Het nummerplan-beleid kan primair worden opgezet voor de rijksdienst. Onderdeel van de te nemen besluiten is de vraag in hoeverre verbinding kan en moet worden gezocht met IPv6-nummerplannen voor de hele overheid.

Forumadvies referentie-architectuur authenticatie en autorisatie

XACML (uitwisseling autorisatie-gegevens) is in de toetsingsprocedure naar voren gekomen als kansrijke standaard. De standaard heeft een relatie met andere standaarden (o.a. met de reeds opgenomen SAML-standaard) en kan op verschillende wijzen worden toegepast. Over de beoogde toepassingscontext moet volgens de expertgroep en het Forum

Standaardisatie eerst duidelijkheid ontstaan, voordat XACML op de lijst voor 'pas toe of leg uit' kan worden opgenomen. Met andere woorden: hoe wil de overheid omgaan met centrale/gefedereerde autorisatie (en authenticatie)?

Datum
24 oktober 2011

Daarom heeft het Forum Standaardisatie EL&I en BZK opgeroepen om voor 1 juni 2012 een generieke referentie-architectuur voor 'authenticatie en autorisatie' te ontwikkelen op basis waarvan de standaarden in relatie tot elkaar beoordeeld kunnen worden. Deze referentiearchitectuur zou ten minste moeten omvatten:

- Definities van begrippen;
- Architectuurprincipes en visueel model;
- De afbakening van en samenhang tussen authenticatie en autorisatie;
- De invulling in de verschillende, aanverwante domeinen (ambtenaren, burgers, bedrijfsleven).

e-Herkenning is reeds gevraagd om in de opvolging van het advies een rol te pakken en staat daar positief tegenover.

Voortgang lijsten

- Op de 'pas toe of leg uit'-lijst staan nu 21 standaarden (excl. standaarden die nu ter besluitvorming voorliggen):
<https://lijsten.forumstandaardisatie.nl/lijsten/open-standaarden/pas-toe-of-leg-uit>
- Op dit moment zijn er 16 standaarden 'in behandeling' (incl. standaarden die nu ter besluitvorming voorliggen):
<https://lijsten.forumstandaardisatie.nl/lijsten/open-standaarden/in-behandeling>
- Er zijn in 2011 tot nu toe 5 standaarden definitief in de intake afgewezen. ArchiMate (architectuurbeschrijvingen), BPMN (procesnotatie), NORA (referentie-architectuur overheid), OCCP (oplaadpunten voor elektrische auto's) vallen buiten de scope ("gegevensuitwisseling") van de lijsten. LjN (jurisprudentienummer) viel met name af omdat er een Europese variant in de maak is.

Ad 7. Uiterste aanmelddatum nieuwe ronde toetsingsprocedure

De volgende deadline voor het aanmelden van standaarden is 6 november 2011. De behandeling van de aanmelding en eventuele toetsing vindt dan plaats in de eerste helft van 2012 en het definitieve besluit m.b.t. opname op de lijsten wordt dan op zijn vroegst in mei 2012 genomen.

De planning van het selectieproces voor 2012 is afhankelijk van de datum van de collegevergaderingen in dat jaar. Deze zal binnenkort worden opgesteld.

Vanaf nu wordt gewerkt met de nieuwe toetsingscriteria/procedure die op 23 juni 2011 zijn vastgesteld door het College Standaardisatie.